

LAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO 20/2014 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansalaisten ja yritysten vapaan liikkuvuuden edistämisestä yksinkertaistamalla tiettyjen julkisten asiakirjojen hyväksymistä Euroopan unionissa sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (yleisten asiakirjojen hyväksyminen)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 19 päivänä marraskuuta 2014 lähettänyt jatkokirjelmän 1. OM 17.11.2014 asiassa U 30/2013 vp ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansalaisten ja yritysten vapaan liikkuvuuden edistämisestä yksinkertaistamalla tiettyjen julkisten asiakirjojen hyväksymistä Euroopan unionissa sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (yleisten asiakirjojen hyväksyminen) lakivaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Outi Kemppainen, oikeusministeriö
- henkikirjoittaja Maisa Gynther, Länsi-Uudenmaan maistraatti
- johtaja Tytti Ronkainen, Väestörekisterikeskus.

Suomen Yrittäjät ry on ilmoittanut, ettei yhdistyksellä ole huomautettavaa asiaan.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnon LaVL 17/2013 vp.

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Asetusehdotuksesta yleisesti

Ehdotuksessa on kysymys jäsenvaltion viranomaisten antamien tiettyjen asiakirjojen hyväksymisen yksinkertaistamisesta rajat ylittävissä tilanteissa. Komission ehdotuksen mukaan nämä

aiheet olisivat: syntymä, kuolema, nimi, avioliitto ja rekisteröity parisuhde, vanhemmuus, adoptio, asuinpaikka, kansallisuus ja kansalaisuus, kiinteistöt, yhtiön tai muun yrityksen oikeudellinen muoto ja edustajat, teollis- ja tekijänoikeudet sekä merkinnätön rikosrekisteriote. Eräistä

asiakirjatyypeistä laadittaisiin myös monikieliset vakiolomakkeet.

Edelleen komission ehdotuksen mukaan asetuksen soveltamisalaan kuuluva asiakirja olisi hyväksyttävä ilman niin sanottua apostille-todistusta. Viranomaisen olisi myös pääsääntöisesti hyväksyttävä asiakirjan käännös, vaikka se ei olisi oikeaksi todistettu. Jäsenvaltioiden olisi nimettävä keskusviranomainen vastaamaan toisten viranomaisten tietopyyntöihin, jos asiakirjan aitoudesta syntyy epäilystä. Tietojenvaihtoon käytettäisiin jo olemassa olevaa EU:n sähköistä tietojenvaihtojärjestelmää (International Market Information System, IMI).

Neuvottelutilanne soveltamisalan osalta

Suomi on asetettujen neuvottelutavoitteiden mukaisesti kannattanut komission ehdotuksessa esitettyä laajaa soveltamisalaa. Neuvottelujen kuluessa yhteisymmärryksen saavuttaminen laajasta soveltamisalasta on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi. Tämän vuoksi puheenjohtaja on ehdottanut soveltamisalan rajoittamista lähinnä väestötietoasiakirjoihin eli asiakirjoihin, jotka

liittyvät syntymään, kuolemaan, nimeen, avioliittoon, rekisteröityyn parisuhteeseen, polveutumiseen, adoptioon, asuinpaikkaan, kansalaisuuteen ja kansallisuuteen.

Neuvottelutilanne huomioon ottaen Suomi voi hyväksyä alkuperäistä ehdotusta rajoitetumman soveltamisalan edellyttäen, että se on sisällöltään riittävän täsmällinen.

Vakiolomakkeet

Suomi on suhtautunut yleisesti ottaen myönteisesti vakiolomakkeiden käyttämiseen. Niiden oikeudellinen luonne on kuitenkin osoittautunut epäselväksi neuvottelujen kuluessa.

Valtioneuvoston kanta

Suomi suhtautuu myönteisesti asetusehdotuksen tavoitteisiin. Asetuksen avulla helpotetaan yleisten asiakirjojen hyväksymistä rajat ylittävissä tilanteissa.

Suomen kantaa tiettyihin erityiskysymyksiin selostetaan valtioneuvoston jatkokirjelmän pääasiallista sisältöä koskevassa osassa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Aiemman lausuntonsa mukaisesti valiokunta suhtautuu myönteisesti asetusehdotukseen. Neuvottelutuloksen aikaansaamiseksi puheenjohtaja on esittänyt suppeampaa soveltamisalaa, joka rajoittuisi pelkästään väestötietoasiakirjoihin. Valtioneuvoston tavoin valiokunta voi hyväksyä myös suppeamman soveltamisalan.

Asetusehdotuksen mukaisten vakiolomakkeiden oikeudellinen luonne on osoittautunut neuvottelujen kuluessa epäselväksi. Valiokunta yhtyy esitettyyn huoleen vakiolomakkeiden käytön tuottamasta hyödystä. Niiden käytön keskeisin hyöty liittyy käännöksistä aiheutuvien epäselvyyksien välttämiseen. Jos vakiolomakkeet olisivat kaikissa tilanteissa vaihtoehtoisia kansallisille lomakkeille, saattaisivat hyödyt jäädä

vähäisemmiksi. Olennaista on myös vakiolomakkeiden sähköisen käytön mahdollistaminen, jotta ne voitaisiin integroida osaksi suomalaista väestötietojärjestelmää ja vähentää siten lomakkeiden käsittelystä aiheutuvaa manuaalista työtä. Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä sitä, että henkilön oikeudellista asemaa koskevien vakiolomakkeiden hyväksymiseen ei liitetä asiakirjojen tunnustamiseen liittyviä seikkoja.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Anne Holmlund /kok	Jaana Pelkonen /kok
vpj.	Stefan Wallin /r	Arto Pirttilahti /kesk
jäs.	James Hirvisaari /ml1	Jani Toivola /vihr
	Mikael Jungner /sd	Kari Tolvanen /kok
	Arja Juvonen /ps	Ari Torniainen /kesk
	Johanna Ojala-Niemelä /sd	Kaj Turunen /ps.
	Aino-Kaisa Pekonen /vas	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kirsi Pimiä.